

Gemeentelijke richtlijnen voor Archeologisch Veldonderzoek

versie 2017

Bij de toetsing van (rapportages van) archeologische veldonderzoeken (booronderzoek, proefsleuven of opgraven) kijkt de Gemeente of deze voldoen aan de in de geldende Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA) gestelde minimale kwaliteitseisen (protocol 4003 en 4004). Bij de beoordeling worden tevens de hieronder beschreven richtlijnen gehanteerd. Ze dienen ter verduidelijking van, en aanvulling op, de eisen en specificaties zoals vermeld in de geldende versie KNA.

Deze Richtlijnen zijn bestemd voor gecertificeerde instellingen die archeologisch veldonderzoek uitvoeren in onze gemeente.

I. Aanlevering

1. Ter toetsing wordt een conceptversie van het rapport aangeleverd aan het bevoegd gezag.
2. Het conceptrapport wordt digitaal aangeleverd.
3. In het conceptrapport wordt duidelijk vermeld dat het een conceptversie betreft (inclusief conceptversienummer en datum).
4. De definitieve versie van het rapport kan pas worden opgesteld ná inhoudelijke goedkeuring door het bevoegd gezag.
5. Het definitieve rapport wordt digitaal aangeleverd. Bij definitieve onderzoeken wordt ook één analoog exemplaar naar het bevoegd gezag en één analoog exemplaar naar de deskundige namens het bevoegd gezag verzonden.
6. De uitvoerder en de autorisator (senior archeoloog/prospector) van het onderzoek dienen in het rapport vermeld te worden.
7. In het rapport wordt duidelijk vermeld dat het de definitieve versie betreft, inclusief de naam van de behandelend ambtenaar, de deskundige die het rapport inhoudelijk heeft getoetst en de datum van goedkeuring.

II. Programma van Eisen en Plan van Aanpak

Het PvE en PvA (ook bij IVO-P en DO) dienen te allen tijde door het bevoegd gezag getoetst te worden. Bij het uitvoeren van niet-gravend onderzoek (zoals booronderzoek) hoeft volgens het KNA geen Programma van Eisen (PvE) opgesteld te worden, maar kan volstaan worden met een Plan van Aanpak (PvA). Het PvA is een beperkte variant van het PvE en voldoet aan de volgende eisen en specificaties:

1. Algemeen

- a) Het PvA wordt voorafgaand aan de uitvoering van het veldonderzoek door de deskundige namens de bevoegde overheid inhoudelijk getoetst. Zie voor contactgegevens onderaan dit document. Dit PvA wordt uiterlijk 5 werkdagen voor aanvang veldwerk ter toetsing overlegd. Uitvoer van veldwerk zonder goedgekeurd PvE / PVA is niet toegestaan.

2. Administratieve gegevens

- a) De oppervlakte van het plangebied én het onderzoeksgebied worden specifiek vermeld. Verschil in omvang wordt toegelicht.
- b) De begrenzing van het plangebied én het onderzoeksgebied worden weergegeven op een recente topografische kaart, op relevante schaal.
- c) De voorgenomen inrichting en de aard, omvang en diepte van de daarbij geplande bodemingrepen worden vermeld en indien relevant op kaart aangegeven.
- d) De RO-procedure (voor zover van toepassing) in het kader waarvan het onderzoek is uitgevoerd worden vermeld.

Gemeentelijke richtlijnen voor Archeologisch Veldonderzoek

versie 2017

3. Archeologische gegevens

- a) Als er nog geen bureauonderzoek is uitgevoerd, wordt minimaal aan de hand van de gebiedskenmerken, de landschappelijke situatie (geologisch, geomorfologisch en bodemkundig, het Actueel Hoogtebestand Nederland), de trefkans volgens de gemeentelijke archeologische verwachtingskaart, de monumenten van de AMK en waarnemingen uit Archis (ook in directe omgeving), bekende of verwachte historische elementen volgens de CHS of historische kaarten (bijvoorbeeld www.topotijdreis.nl en http://www.hisgis.nl/hisgis/gewesten/utrecht/atlas_utrecht-1/HISGIS-Utrecht), een globale archeologische verwachting (inclusief verwachte prospectiekenmerken) opgesteld (zie *Richtlijnen voor Bureauonderzoek*).
- b) Indien al een bureauonderzoek is uitgevoerd wordt een samenvatting daarvan met de gespecificeerde archeologische verwachting opgenomen (inclusief literatuurverwijzing).

4. Onderzoeksvoorstel

- a) In het PvA/PvE wordt de keuze van de onderzoeksmethode voldoende beargumenteerd en dit met name in relatie tot de opgestelde specifieke verwachting voor het plangebied. Hierbij wordt nadrukkelijk meegewogen dat de afwezigheid van een archeologische laag en/of intact bodemprofiel op de pleistocene zandgronden géén aanwijzing vormt voor de afwezigheid van archeologische resten.
- b) De fase(n) van het beoogde onderzoek (verkenning, kartering, en/of waardering) dienen specifiek benoemd te worden, inclusief per onderzoeksfase de bijbehorende doelstelling, mogelijkheden en relevante onderzoeksvragen.
- c) Het karterend onderzoek is geschikt om de te verwachten vindplaatsen ook daadwerkelijk op te sporen. Indien er voor gekozen wordt in eerste instantie nog niet alle typen vindplaatsen te karteren, wordt nadrukkelijk vermeld dat dit in een later stadium nog moet gebeuren.
- d) Bij een booronderzoek wordt het boorsysteem (raai of grid), de onderzoeksintensiteit (boringen/ha), het aantal boringen, het type boor met boordiameter (tot/vanaf welke diepte), de boordiepte en de waarnemingsmethode (zeven op 3mm / snijden / verbrokkelen) specifiek vermeld.
- e) Bij een oppervlaktekartering wordt de raaiafstand, de verzamelwijze en de vondstzichtbaarheid specifiek vermeld, inclusief motivering en onderbouwing. Bij een oppervlaktekartering wordt het oppervlak systematisch onderzocht met een afstand tussen de loopraaien van maximaal 6 meter en mag het alleen bij voldoende vondstzichtbaarheid worden uitgevoerd (een slootkanten- of molshopeninspectie geldt dus niet als voldoende betrouwbare kartering).

5. Operationalisering

- a) Voorafgaand aan het booronderzoek wordt op de onderzoekslocatie een visuele inspectie uitgevoerd om de boorstrategie af te stemmen op aan het maaiveld zichtbare (geologische) verschijnselen. De resultaten van visuele inspectie moeten vermeld worden in de rapportage.
- b) De methode van inmeten van boorpunten of waarnemingen en de meetfout/nauwkeurigheid (maximale afwijking) moeten worden vermeld.
- c) Indien relevante hoogteverschillen in het maaiveld verwacht of aangetroffen worden, wordt de maaiveldhoogte van de boorpunten of waarnemingen nauwkeurig bepaald door middel van metingen (met GPS of RTS), of afgeleid te worden van het AHN.

III. **Rapportage**

1. Algemeen

- a) Delen van het rapport als de samenvatting en de verklarende woordenlijst zijn bedoeld voor de opdrachtgever en zijn de verantwoordelijkheid van de uitvoerder. Deze delen van het rapport worden niet getoetst en mogen geen unieke of afwijkende informatie bevatten.

Gemeentelijke richtlijnen voor Archeologisch Veldonderzoek

versie 2017

- b) De rapporttitel bevat een directe verwijzing naar het plangebied (adres of toponiem), de plaats en gemeente (indien afwijkend), en de uitgevoerde KNA-onderzoeksfase(n).
- c) In het rapport wordt expliciet de doel- en vraagstelling voor het onderzoek geformuleerd.
- d) Het rapport wordt voorzien van relevant kaartmateriaal en relevante afbeeldingen.
- e) Alle kaarten worden voorzien van de begrenzing van het plangebied en onderzoeksgebied.
- f) Het uitgevoerde onderzoek, de resultaten, de analyse en de conclusie en aanbevelingen zijn toetsbaar en controleerbaar; de rapportage is daarom helder en volledig en voorzien van alle relevantie informatie.
- g) Het rapport heeft een overzicht van alle geraadpleegde literatuur en bronnen te bevatten, inclusief kaarten, digitale bronnen en geraadpleegde archieven, instellingen en personen.

2. Methoden en resultaten

- a) De resultaten van het Bureauonderzoek (*zie Richtlijnen voor Bureauonderzoek*) en eventueel ander eerder uitgevoerd onderzoek dienen in het rapport opgenomen te worden. Indien dat reeds apart is gerapporteerd, kan volstaan worden met een samenvatting daarvan en de gespecificeerde archeologische verwachting.
- b) Het rapport bevat een verwijzing naar het PvA of PvE; alle relevante onderdelen daaruit worden opgenomen in het rapport.
- c) In het rapport wordt een kaart (of kaarten) opgenomen met daarop aangegeven de resultaten van het onderzoek (waaronder indicatoren en vondsten, bodemopbouw, sporen, profiellocaties, relevante geologische en/of bodemkundige eenheden). Voor zover relevant worden daarop ook de geplande bodemingrepen aangegeven.
- d) Indien een waarderend onderzoek is uitgevoerd, wordt van iedere vindplaats een waardestelling volgens de KNA opgenomen.

3. Conclusies en Advies

- a) In de conclusies wordt een terugkoppeling naar de gespecificeerde archeologische verwachting en eerder uitgevoerd onderzoek gemaakt, met een verklaring van eventuele afwijkingen.
- b) De geformuleerde onderzoeksvragen worden beantwoord.
- c) Indien vervolgonderzoek wordt geadviseerd, wordt een advieskaart met daarop de nader te onderzoeken delen van het plangebied opgenomen, met voorgestelde onderzoeksmethode, inclusief argumentatie.
- d) Het advies is afgestemd op de voorgenomen bodemingrepen en houdt rekening met het vastgestelde archeologiebeleid.

Voor vragen over bovenstaande richtlijnen kan contact op worden genomen met het Centrum voor Archeologie (CAR) van de Gemeente Amersfoort (033-463 77 97 / archeologie@amersfoort.nl). Het CAR is archeologisch adviseur van onze Gemeente en geldt als haar deskundige op het gebied van de archeologische monumentenzorg.